

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

3. De Simonia, & ne aliquid pro spiritualibus exigatur, aut promittatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

TITULUS III.
De Simonia, & ne aliquid
pro Spiritualibus exigatur vel
promittatur.

S U M M A R I A.

1. Simonia nomen trahit à Simone Mago, estque species sacrilegii.
2. Simonia estia SS. Canonibus dicitur heresis, tamen potest esse sine vera heresi.
3. Ponitur & explicatur definitio Simoniae.
4. Est alia mentalis, alia conventionalis, alia realis.
5. Emptio & venditio circa Simoniam late accipitur pro quocumque contractu temporali.
6. Spirituali annexum 3. modis accipitur.

Simonia delictum est, quod à Simone Mago nomen & originem traxit, is enim, ut in *Act. Apostolor. 8. c.* legitur, cum vidisset, quod per manus impositionem daretur Spiritus S. obtulit Apostolis pecuniam dicens: *dato & mihi hanc potestatem, ut cuiuscunque imposuero manus, accipiat Spiritum S.* cui respondit Petrus: *pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum DEI existimasti pecuniam possideri.* Est igitur *Simonia* species sacrilegii, quam SS. Canones variis nominibus detestantur, prout in *c. reperiuntur. 7. caus. 1. q. 1.* appellatur execrabile flagitium, & in *c. 6. h. t.* dicitur pestis sui magnitudine alios morbos vincens. Ejus malitia consistit in irreligiosa, & indigna tractatione rei sacrae vel spiritualis, dum ita vilis putatur, ut in commutationem rerum temporalium venire possit, vel quod dona spiritualia existimantur esse in potestate & commercio hominum, & non potius à solius DEI gratia & gratuita voluntate dependere. Item hoc delictum valde perniciosum est Ecclesiae, si nimirum Praetura Ecclesiasticae, ordines, beneficia & similia potius ob turpe lucrum, quam personarum merita & virtutes distribuuntur.

Ccc ccc

Licet

verbo calumniandi, generaliter doceat, hoc ipso praesumi calumniam, si accusator vel denunciator non probat delictum; advertendum tamen est, hanc praesumptionem aliter probatorem in contrarium, & concurrentibus aliis praesumptionibus & circumstantiis ac juramento accedente posse penitus tolli & purgari, veluti si accusatus prius delicto apud viros etiam graves infamatus fuerit, si accusator delictum saltem semiplene probaverit, si testes durante iudicio ante examen mortui sint: praesertim si necessitas officii, vel justus dolor ad accusandum moveat, ut in personis publicis vel turribus circa res pupillares contingit, *L. 2. Cod. De his, qui accusare non poss.* Item in accusante marito uxorem de adulterio, *L. 6. Cod. Ad L. Jul. de Adult.* prout recte ad *m. Gloss.* notavit Panor. in *c. 2. h. t. n. 5.*

Praevicari dicitur ille, qui cum accusat vel denunciasset aliquem de crimine publici iudicii, postea corruptus dissimulavit veras probationes & addidit inefficaces, vel quoquo modo adjuvit reum, ut absolveretur. Poena iungitur praevicatoribus extraordinaria sive arbitraria, *l. 1. & 2. ff. de Praevicatoribus.*

Tergiversari (quasi per modum fugientis *tergum vertere*) dicitur, qui post litem contestatam ab accusatione publici criminis poenitus desistit. *Tergiversationis* poena ex Senatus consulto Turpilliano statuitur quinquaginta librarum auri, vel alia extraordinaria, *L. 1. in fin. ff. de Praevicatoribus.* sed ex *l. 1. Cod. ut intra certum tempus criminal. questio terminetur.* quarta omnium bonorum parte cum infamia *tergiversator* puniuntur. De Jure Canonico nulla certa poena praescripta est, ideo dici potest juxta superius dicta, esse arbitriam.

ENGEL IN DECRET. LIBER V.

2 Licet verò error Simonis Magi fuerit hæreticus, dum putavit donum spirituale posse pretio comparari, & ideo etiam *Simoniam* hæresis vocetur in *c. 5. b. 1. c. Presbyter. 1. causâ 1. q. 1.* nihilominus sciendum est, Simoniam committi posse sine isto errore, & ab eo, qui pro spiritualibus accipi temporalia, quamvis non credat spiritualia vendi posse: quia etiam hoc casu irreverentia spiritualium & indigna tractatio, ac violatio Evangelici præcepti: *gratis accepistis gratis date*, &c. concurrens, unde nomen hæresis in *tit. c.* intelligendum est, quod simonia origine sua fuerit hæresis, & etiam hodie esse possit, si ille error interveniat.

Definitur *Simoniam* à Gl. communiter recepta in *prim. causâ 1. verbo. Quidam*, quod sit *studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum.*

3 Dicitur I. *studiosa voluntas*; id est, deliberata cum advertentia mali; nam voluntas & propositum distinguunt maleficia. Dividitur autem *Simoniam* in *Mentalem*, quæ solâ voluntate committitur, nec in actum prodit exteriori; *Conventionalem*, quæ in pactum deducta est; & *Realem*, ubi ultra pactum etiam traditio rei spiritualis accessit, de qua divisione plura dicemus, quando inferius de pœnis *Simoniam* agemus.

4 Dicitur II. *emendi aut vendendi*, quæ verba late accipienda sunt, ut includant omnem contractum, in quo res temporalis pro spirituali datur, qualis est permutatio, vel alius contractus innominatus, *do, ut facias, facio, ut facias*, &c.

5 Dicitur III. *aliquid spirituale*: in est, quodvis supernaturale donum ad animæ salutem directè institutum, vel *spirituali annexum*: quod annexum potest esse tribus modis: vel antecedenter, ut Jus Patronatus ad beneficium, valâ sacra ad sacrificium,

&c. vel concomitanter, ut labes corporalis spirituali officio; vel consequenter, ut status beneficiorum; qui dantur propter spirituale officium. Sed hæc omnia, cum volunt plures difficiles quæstiones, particulari magis *seqq. ff. examinandum.*

Colliges autem imprimis ex dicta definitione & ejus explicatione ad constitutum *Simoniam* tria debere concurrere, scilicet *pactum, pretium temporale: & nexum*, sive rem spiritualem aut spirituale nexam.

§. I.

De Pacto Simonico.

SUMMARIUM.

7. Sine pacto non est simonia formalis: quæ in numeribus actus ante collatum beneficium obligandum ex gratitudine collatur.
8. Non est simonia, si res temporalis datur, ut sit augmentum ad opus bonum.
9. Simoniam est, etsi pactum cesset in futuro non danti.

Nomine pacti Simonici, ut in primis, venit omnis contractus temporarius, seu utrinque obligatorius, quo res spiritualem tradendam obligatur. Verò pactum præcedens est necessarium, sine eo non reputetur *Simoniam*, quamvis temporalis pro spirituali datur. Unde liberè & spontè aliquid donari, a quo aut beneficium spirituale accipitur, non propterea *Simoniam* committit: quia spiritualis non est deducta in commercium obligationem pro re temporali tantum, sed munus datum est oblationis animi grati causâ, sicut videmus rationes tolerare fieri Episcopis, qui contra Ecclesias, vel altaria, dummodo eas non ex justitia debitas non exigant. *2. c. 1. ff. de iust. 18. b. 1.* Si tamen in collatione beneficiorum Ecclesiasticorum fuerit antecedenter ab eo, qui supplicat pro bene-

habet fortassis possint excusari à formali *Simonia*, quia non dantur tanquam pretium beneficii, sed ut collator ex gratitudine antiodali obligetur ad beneficium conferendum: nihilominus, cum saltem habeant speciem *Simoniae* & movere possint animum collatoris, ut indigno potius, quam digno conferat beneficium; ideo propter scandalum, malam consequentiam, & affectionem *Simoniacam* in foro externo poenam merentur, in interno autem peccatum inducunt, *cap. text. in dict. cap. 18. vers. quod autem*, nam munera excecant sapientes, & Apollolus vult non abstinere nos tantum a malo sed propter scandalum etiam à specie mali.

Præterea ex veriori sententia non est *Simonia*, si aliquid temporale detur non ut pretium, sed ut incitamentum ad opus bonum, veluti si parentes donent liberis, ut Ecclesiis frequentent; si heretico promittantur cupra, vel maleficio infideli à Principe condonetur supplicium, ut fidem Catholicam suscipiat, sicut docet Laym. in *Theolog. moralis de Simonia* §. 2. num. 11.

Cæterum autem quamvis pactum non cedat in favorem dantis, sed alicujus tertij, dicitur tamen *Simonia* commissã, si res spiritualis in obligationem deducta, prout in *c. nobis fuit 27. h. 1.* deciditur, cassandam esse electionem ejus, cujus amici etiam ipso ignorante pecuniam electoribus promiserunt, nisi in fraudem electi vel eo contra prostante pecuniæ promissæ fuissent.

§. II.

De Pretio Simoniaco.

SUMMARIA.

- 1. Pretium simoniacum est omnia res temporalis, cum datur pro re spirituali.
- 2. Dicitur etiam munus: estque triplex, à manu, à lingua, ab obsequio.
- 3. Propter pactum implicatum committitur etiam suo modo *Simonia* peccatum.

Quamvis in emptione & venditione pretium consistere debeat in pecunia nu-

merata, & si alia res detur, quam pecunia, v. g. bos pro equo non sit emptio sed permutatio. *L. 1. §. 1. ff. de Concr. agenda empt.* quia tamen in materia *Simoniae* nomine emptionis & venditionis intelligitur omnis contractus utrinque obligatorius, ideo etiam nomine pretij venit omnis res temporalis aestimabilis vel utilis, quæ pro re spirituali datur.

Dico autem temporalem esse pretium *Simoniae*: nam unam rem spirituales dare pro alia re spiritualia caret *Simoniae* vitio, sicut notant DD. communiter in *c. si quis unum. 2. c. super eo. 7. de Transact. Gloss. in cap. ad questiones. 6. de rerum permutat.* Unde non erit prohibitum, Reliquias sacras cum aliis Reliquiis, beneficium cum beneficio, decimas unius Ecclesie cum decimis alterius permutare, dummodò observentur solemnitates, quæ in permutatione beneficiorum & alienatione rerum requiruntur: de quibus in *Lib. III. t. 13.* diximus.

Porro pretium simoniacum scriptores Ecclesiastici solent etiam munus appellare, ut in *c. Salvator. 8. causa. 1. q. 3.* eo sensu, non ut significet donum gratuitum (ex quo non constituitur *Simonia* paulò superius traditum est) sed debitum ex obligatione, quemadmodum etiam de Jure Civili. *ff. de Muneribus & honoribus. munus* accipitur pro onere, servitio aut tributo.

Dividunt DD. pretium simoniacum in munus à manu, munus à lingua, & munus ab obsequio, eaq; divisio patenter traditur in *d. c. Salvator. circa med. vers. ideo qui easdem.* & clariùs in *c. sunt nonnulli. 1. 14. causa 1. q. 1.* Munus à manu dicitur res quælibet temporalis aestimabilis & utilis. Item etiam debiti vel obligationis remissio, ut si Episcopus suo creditori conferat beneficium, ut is vicissim remittat debitum, ad quod Episcopus tenetur. Per munus à lingua intelligi-

telliguntur laudes, preces, vel commendationes, v. g. apud Principem vel populum in alia causa pro eo interponenda; qui beneficium aut rem spirituales contulit. Denique per munus ab obsequio intelliguntur quælibet servitia vel obsequia alicui præstanda sub obligatione beneficii conferendi.

Verùm hic iterum advertendum est, quòd ista munera tunc quidem constituunt formalem Simoniam, si in pactum vel obligationem utrinque deducta sint, non si ab altera parte liberè & spontè exhibita. Interim si Episcopus patiarum v. g. aliquem famulum gratis vel pro modico pretio inservire sub spe recompenfandi per collationem beneficii Ecclesiastici, plerumque præsumi implicitum pactum simoniacum, & saltem committi peccatum propter scandalum & speciem Simonie, & quòd inde beneficia non juxta qualitates personæ, sed obligationem privatam distribuantur, docet Suarez. *Tom. 2. de Religione. tract. 3. lib. 4. cap. 30. n. 2. & Less. de Justitia & Jure lib. 2. cap. 52. dub. 20.*

§. III.

De Re spirituali sive materia & merce Simonie.

SUMMARIUM.

13. Quomodo pro Sacramentorum administratione possit exigere licite aliquid temporale?
14. Non licet Parochis ob denegatam pecuniam consuetam denegare Sacramenta.
15. Pro Missis & precibus quomodo pecunia possit accipi?
16. Ex quibus causis consuetudo accipiendi aliquid pro sepulchris & Sacramentorum administratione possit admitti? consulantur textus in c. cum Ecclesie, & c. ad Apostolicam, h. t.
17. An & quomodo rei consecrate vendi possint?
18. Illicitum est rei consecrate usum locare pro pretio.
19. Omnis actus jurisdictionis spiritualis regulariter ponit materiam Simonie.
20. Quid sentiendum de stylo Curie Romanae, quæ pro dispensationibus exigatur pecunia?

21. Simoniacum est pro ingressu in Religionem susceptione in Canoniam aliquid ex parte petere: quòd tamen debeat esse.
22. Decima possunt in contractum temporalem deduci, quoad fructum & sui usum, non de decima.
23. Imò decimandi in uno loco possunt committi in jure decimandi alio loco.
24. Imò Patronatus directus in contractum temporalem deduci non potest, sed cum provisione bonorum vel re, cui adhiere possit in provisione.
25. Quid si in contractu specialis necum in provisione fiat?
26. Circa beneficia Ecclesiastica, contractus non sunt Simoniaci.
27. Annata tamen, vel primi fructus decimarum etiam ab Episcopo peti possunt.
28. Resignatio beneficii est Simoniacæ, si pactum temporale etiam circa expensam interueniat.
29. Pensis tamen resignandi potest condici.
30. Beneficia in equalibus reddituum, si pennis, excessus pretio compensari non possunt, nisi pensis potest constitui.
31. Quid in hac parte speciale circa beneficia beneficia parochias incorporari?
32. Transactio super lite beneficii non potest dari temporali, ad retentionem temporalem aliquam dari potest, cum reservatione.

Quamnam dicatur res spiritualis, & quali annexa præmissi in tertio membro definitionis, sed in specie

Quæritur I. Si Sacramenta proprie spiritualia, ad salutem animæ iure esse reata, quomodo ergo Parochi pro Baptismo, Confessionibus, ministrante Eucharistia &c. pecuniam à populo exigunt?

R. Quòd talis pecunia non exigatur, quam pretium Sacramenti, quòd est inestimabilis valoris, sed tanquam stipendium necessarium pro sustentatione Ministrorum Ecclesie, nam juxta testimonium Christi Matth. 10. vers. 10. *signum est operarii mercede sua*, & Apostolus 1. ad Cor. 9. ait, neminem suis stipendiis ministrare Dominum ordinasse, ut qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivant, & qui tati deserviunt, de altari vivent.

Hic tamen advertendum est, non licere parochis ob denegatam pecuniam denegare sacramenta, sed debere aliâ viâ, aut apud Episcopum jus suum prosequi; aliâs enim non leve foret scandalum, species Simonia & grave parochianis aliis detrimentum, si ob modicam pecuniam salutaribus mediis frustrarentur, *c. audivimus. 41. & c. in tantum. 36. h. 1.*

Queritur II. Quo jure pro Missis vel precibus ad aliorum intentionem faciendis pecunia accipiatur?

Etiam hic pecuniam non dari, ut *pre- tum* pro Missa vel precibus, cum utique sit nulla proportio inter medium v. g. florenum & sanctissimum Missæ Sacrificium, sed pro mercede operis, & servitii, ad quod alicui gratis præstandum non est obligatio secundum allegatam Christi & Apostoli sententiam ac decretum Concilii Agathensis, relatum in *c. ult. causâ. 1. q. 2.* quod etiam de spiritualibus dignus sit operarius & Minister Ecclesiasticus mercede suâ. Porro hæc ratio etiam in eo procedit, qui aliâs sufficientes redditus habet; cum non propterea teneatur mihi gratis servire, nisi illi redditus in hunc finem sint ei deputati, sicut in Parocho, qui propterea percipit decimas, ut sacramenta Parochianis administret. Unde si Parochus ex decimis vel aliis proventibus habeat abundanter redditus pro se & Capellanis suis, volunt plerique DD. eum pro administratione singulorum Sacramentorum nihil exigere posse, per text. in *c. cum in Ecclesia 9. & in cap. suam. 29. h. 1.* Alii tamen ex diuturna consuetudine tales exactiones exculant, de hac autem consuetudine.

Queritur III. Quomodo inter se concilianda sint dictum *c. 9. & c. ad Apostolicam. 42. h. 11.* Ubi in priori omnis consuetudo exigendi aliquid pro sepulturis, & Sacramentorum administratione damnatur: in

posteriori aurem pontifex præcipit in similibus pias consuetudines observari.

q. c. 8. & 9. h. 1. explicandum esse de tali consuetudine, quæ non fuit legitime & absque peccato introducta, aut præscripta, ut, quia Clerici aliâs sufficientia beneficia habentes, nihilominus pro administratione Sacramentorum pecuniam negarunt sacramenta, vel sepulturam &c. aperte enim ibidem Pontifex loquitur de similibus actibus peccaminosis, ex quibus ait, non induci consuetudinem, cum diuturnitas temporis peccatum non minuat, sed augmentet, & *tanto sunt graviora crimina, quo diutius animam tenuerunt obligatam.* Verum alterum *cap. ad Apostol. h. 1.* accipiendum est de tali consuetudine, quæ sine peccato, & ex rationabili causa est obtenta: plures autem causæ enumerari possunt, ex quibus talis consuetudo sit rationabilis & legitima.

Primo si parochus non habeat sufficientes redditus pro se, & Capellanis suis; neque ista sufficientia ita strictè de quotidiano tantum victu intelligenda est, quin etiam futurarum necessitatum aliqua ratio, sine avaritia tamen, habeatur.

Secundo si consuetudo sit immemorialis, & non constat, quo initio caperit, videtur tutò observari posse; quia consuetudo immemorialis habet vim legis & privilegii, atque possessio tanti temporis, quod hominum memoriâ excedat, omnem præsumptionem mali excludit *cap. super quibusdam. 26. & ibi Gloss. & DD. de Verb. significat. l. 3. §. dicitur aqua. 4. ff. de Aqua quotidiana & asirva.* dummodo à violentis extorsionibus absteatur, & in quantitate præsertim respectu pauperum excessus non fiat. Unde solent Episcopi tales exactiones (quas vulgò de *stola* vocant) taxare & moderari.

Circa sepulturas tertio specialiter potest aliquid peti pro conservatione cimiterii, vel loci specialis sepulturæ, aut sustentatione cantorum, vel propter specialem laborem, ad quem is, qui parochus non est, non tenetur, ut si in alia Ecclesia, quam Parochiali electa sit sepultura: item quod honor & præ- eminentia specialis sepulturæ, ut quia est in loco sublimiori & conspicuiori (adeoque respectus temporalis) vel obligatio Ecclesiæ, quod nullum alium velit recipere ad particularem sepulturæ locum, quam certam familiam, sit pretio æstimabilis, cum pluribus cit. docet Barbof. *de Offic. Paroch. part. 3. c. 26.*

Quarto cum in plerisque parochiis decimæ personales de lucro & negotiatione hominum solvi solitæ, & in pluribus etiam decimæ minutæ v. g. de ovis, lacte, pomis, lino, lana & similibus in consuetudinem abierunt, credibile est, quod fortassis ex antiquis pactis inter Parochos & Parochianos in locum decimarum istarum aliæ particulares exactiones successerint.

17 *Quæritur IV.* An res consecratæ vel benedictæ, ut Calices, Paramenta, Missalia, Cruces Hispanica, aliq; similia vendi possint saltem ratione materiæ, quam continent, quia fortè ex auro, vel argento sunt; Canonistæ veteres plerique in ea fuerunt sententia, tales res consecratas, quamdiu consecrationem retinent, vendi non posse, sed si quæ sint, quæ contractæ aut scilicet amittere possunt consecrationem, ut calices argentei, vestes sericæ &c. prius tales res frangendas aut sciendendas esse, ut deinde tanquam profanatorum materia vendi possint. Fundamentum est in *c. si quis objecerit. 7. causa 1. q. 3.* ubi regula traditur, ut quando duo sunt necessarii sibi connexa, unum sine altero vendi non possit, & ponitur exemplum de Ecclesia consecrata, quod non possit vendi ratione mate-

riæ sive ædificii. Item in *c. ab eadem. 1. de sepulturis.* prohibet Pontifex, ne pro sepultura in cimiterio ratione terre cuius aliquid exigatur, similiter. *c. dicitur. 1. causa 1. q. 1. & c. non satis. §. h. s. accipitur, ne pro oleo, chrismate, aut balsamo ex quo chrisma conficitur, aliquid petatur.* Verum Recentiores, præsertim vero Theologi, communius docent, ex sua natura esse Simoniam, vendere præcise materiam rei consecratæ, quanti valeat, si consecratio non esset, eo quod materia secundum sollicitudinem nihil speciale sit, & vendens pro prius pecunias exsoluerit. Item in appropinquatis Crucibus Hispanicis, vel sacris reliquiis sumptus itineris & molestia æstimantur.

Circa textus contrarios autem videndum esse; aliqua esse prohibita, quia *Simoniaca*, alia *Simoniaca*, quia prohibita videtur, hoc est, numerari inter Simoniam, quod proprie talia sunt, sed quod aliquæ rationis speciem habeant, & itea sacrosancti ecclesiastico prohibeantur. Unde eosdem motus interpretantur procedere illis casibus, quando exinde esset scandalum fidei, vel si cum rebus consecratis inlitteretur quædam mercatura & negotiatio, vel si magis carius æstimaretur, quia consecrata. Hæc circumstantiis sepelitis, non improbabiler purant excusari posse consecrationem, in qua talis materiæ venditio præsumitur. Prolixè hanc quæstionem examinavit Sicut de *Simon. cap. 14. n. 4. & seq. ubi n. 10.* monuit, illicitum esse, rem consecratam, vel calicem aut paramenta missalia locare pro pretio, consecratur enim venditus ulius reus est spiritualis & sacer, nisi fortassis petatur pro reparatione rei deterioratæ.

Quæritur V. An pro dispensatione in impedimentis Matrimonii, Voti & similibus accipere pecuniam sit simoniacum?

¶ Omnem actum jurisdictionis spiritua-
lis regulariter ponere materiam simoniae,
praeterquam verò si talis actus circa forum in-
ternum, & relaxationem vinculi conscientiae
veretur. Unde etiam in Conc. Trid. *sess. 21.*
de Reform. c. 1. §. 24. de Reform. cap. 6.
§. 24. de Reform. matrim. c. 5. dispensa-
tiones, collationes ordinum, & concessio-
nes dimissorialium ac beneficiorum jubentur
gratis fieri. In *c. ad aures. 24. h. t.* pro-
hibetur pecunia accipi pro absolutione ab
excommunicatione. Et generaliter in *c. cum*
ob omni. 10. de Vita & honestat. Clericor.
& c. statutum. 11. §. insuper de Rescript.
in 6. statuitur, ut administratio iustitiae gra-
tis fiat, quòd Iudices Ecclesiastici propterea
sua beneficia habere censentur.

¶ Sed objici solet stylus Curiae Romanae &
Legatorum Pontificiorum, ex quo stylo dis-
pensationes sine pecunia non conceduntur.
¶ Causas hujus exactionis esse varias, &
non solum pecuniam tanquam pretium dis-
pensationis, sed vel in sustentationem officii
suum, vel etiam ipsius summi Pontificis aut
Legatorum eo modo, quo Parochis ob suam
sustentationem admittitur exigere pecunias
ab his, quibus Sacramenta administrant. Item
Index delegatus Ecclesiasticus, quamvis ju-
stitiam gratis debeat administrare, si tamen
indigeat alleiore, pro eo à partibus litigan-
tibus salarium petere potest. *d. c. statutum.*
§. assessorum autem. de Rescriptis. in 6.
Denique pecunia pro dispensatione exacta ali-
quando imponitur à Pontifice in poenam de-
licti praecedentis, sicut in irregularitatibus
ex homicidio, vel alio delicto provenientibus,
aut in affinitate ex copula illicita con-
tracta.

¶ *Quaeritur VI.* An pro ingressu in Reli-
gionem vel susceptione in Canonicum possit
pecunia peti?

¶ Regulariter esse Simoniacum aliquid
ex pacto petere pro ingressu in Religionem,

vel susceptione in Canonicum; est enim utri-
que admissio in Religionem vel Canonicum
aliquid spirituale. *c. non satis. 8. c. ve-
niens. 19. & c. quoniam. 20. h. t.* Dico au-
tem, si ex pacto aliquid petatur: nam libera-
lis oblatio suorum honorum Religionem vel
Ecclesiae cuiuslibet permisa est. *l. 1. & auth.*
ingressi. Cod. de SS. Ecclesiis. Praeterea com-
munis est Doctorum limitatio, quam etiam
consuetudo approbat, quòd in Monasteriis
non sufficienter fundatis, sicut multa sunt
Monasteria Monialium, possit fieri certa
compositio pecuniaria pro alimentis, & su-
stentatione ingredientis. Suarez *d. l. c. 17.*
n. 7. & seqq.

¶ *Quaeritur VII.* An decimas liceat in con-
tractum pro re temporali deducere absque
vicio simoniae?

¶ Decimas posse tripliciter considerari.
Primo ut sunt ipsi fructus, qui ex alieno
agro colliguntur, ut frumentum, vinum &c.
& hoc sensu utique hos fructus vendere,
vel commoditatem percipiendi alteri pro
annua pensione elocare Parocho permittum
est: quia fructus agrorum nihil spirituale
sunt. *Secundo* accipiuntur decimae pro ipso
jure directo decimandi, quod est spirituale,
vel spirituali annexum, quia competit pro-
pter spirituale officium Ministrorum Eccle-
siae, & primitus à Deo introductum est, ut
homines solverent decimas intuitu Dei Mi-
nistris ejus in recognitionem universalis do-
minij. Propterea hoc jus directum decimandi
in contractum venditionis, permutationis,
aut transactionis pro re temporali deduci
non potest. Attamen jus decimandi com-
petens in uno loco, rectè potest muta-
ri pro jure decimandi, competente in alio
loco, ob majorem fortassis commodita-
tem, vel etiam pro alia re, aut officio spi-
rituali, ut si Monasterium se obliget ad faci-
endas conciones in aliqua Parochia, vicissim
verò

verò cum auctoritate Episcopi Monasterio assignetur jus decimandi in certo loco illius Parochia, res enim spiritualis non est pretium constituens Simoniam, ut superius dictum est. *Tertio* decimæ accipiuntur pro iure utili decimandi, prout olim ante Concilium Lateranense frequenter fuerunt data decimæ Laicis ab Ecclesia in feudum vel emphyteusim, & translatum fuit in ipsos jus utile decimandi, directo penes Ecclesiam remanente, eo ipso enim quòd jus decimandi directum spirituale sit, ejus incapaces de jure Laici censentur, nisi speciali privilegio Pontificio ad id habilitentur. *c. quattuordecim. 17. de Decimis.* Illud igitur jus utile decimandi, cum spirituale non sit, sed temporalis titulus de novo per contractum feudalem vel emphyteuticum creatus, ideò ex sua natura non est materia simoniaca, & consuetudine in multis locis receptum est, ut Laici decimas suas rursus aliis vendant, quæ omnia magis declarari possunt ex iis, quæ supra in *Lib. III. in Tit. de Decimis* diximus.

24 *Queritur VIII.* An Jus patronatûs sit materia simoniæ?

R. Jus patronatûs numerari inter jura spiritualia, aut spiritualibus annexa: est enim jus patronatûs jus præsentandi Clericum ad beneficium vacans, ut *Lib. III. in Tit. de Jure patronatûs* pluribus explicavi: unde per se vendi aut pro temporalibus commutari non potest. *c. de jure. 16. de Jure patronatûs.* Quod si de facto Jus patronatûs vendere aut alio contractu improbato in alium transferre quis præsumat, præter excommunicationem à Judice Ecclesiastico infligendam, ipso facto Jus patronatus amittet juxta Tridentin. *sess. 25. de Reformat. c. 9.* Atque pretium ipsi Ecclesiæ per talem contractum injuriâ affectæ applicandum esse, docet Panorm. *in eod. c. 16. n. 3.* Neque Jus patronatûs ideò minus spirituale est, quòd fre-

quenter etiam Laicos ex speciali juris & officii indulto ad hoc Jus spirituale habitos, & hoc respectu secundum quid Clericis æquiparatos esse.

Verum hæc ita se habent, si Jus patronatûs per se & principaliter vendatur: ut Jus patronatûs sit reale, annexum emphyteuticis; prædiis aut hereditariis, tunc vendit illis bonis etiam per consequentiam acceptorem transferretur Jus patronatûs. Alio speciali æstimatio Juris patronatûs fiat. *Text. & DD. in c. ex litteris. 7. cum seculum. 13. de Jure patronatûs.*

Sed quid si v. g. venditor dicat, se cedere cum Jure patronatûs annexo vendit, quo casu valebit quidem venditio. Cuius non Juris patronatûs; imò tam Jus patronatûs, quam pretium ei correspondens emittitur, juxta dicta. In dubio autem præsumitur Jus patronatûs mentio, non causæ conditionis, sed declarationis tantum facta, ut nimirum emptor sciat jura bonis annexa. *Barb. in d. c. 16. de Jure patron. n. 3.*

Queritur IX. An pro collatione beneficii Ecclesiastici permittitur sit absque *pena* accipere pecuniam? *Resp.* in beneficiis Ecclesiasticis regulariter omnes contractus onerosos, in quibus pro beneficio aliquo temporale recipitur, esse prohibitos, per contractus apertos in *c. ult. de Pactis. c. super. 7. de Transaction. c. querelam. 15. n. 1. nos. 24. h. 1. & c. un. Ut Ecclesiasticis beneficiis sine demeritis conferantur, quamvis tamen redditus, qui ex beneficio spirituali percipiuntur, temporales sint; titulus tamen beneficii, seu illud jus, ex quo percipiuntur redditus, cum detur propter spirituale officium spirituales, aut spirituali annexa reputantur.*

Interim potest summus Pontifex pro plenissima sua in omnibus beneficiis potestate de fructibus beneficiorum tempore collationis sibi aliquam partem (quam vulgo amatus, sive primos fructus vocant) reservare, vel eo nomine aliquid a beneficiario petere: Episcopis vero quamvis hoc de jure communi prohibuitur sit in *d. c. un. ut Ecclesiastica beneficia &c.* & in Conc. Trid. sess. 24. de Refor. c. 14. de consuetudine tamen in multis Diocessibus practicitur, ut beneficiarius loco primorum fructuum certam tantam persolvere teneatur, quae taxa datur non tanquam pretium beneficii, sed pro sustentatione Episcopi, & officialium ejus, vel aliis necessitatibus, pro quibus posset Episcopus singulis beneficiarum vacantium applicare.

Quaeritur X. An in permutatione vel resignatione beneficiorum possit committi Simonia? Suppositis his, quae in *Lib. I. in Tit. de Renuntiat. & in L. III. in Tit. de Rebus permut.* tradita sunt dico breviter, omnem permutationem aut resignationem beneficiorum censeri simoniam, in qua privato pacto pecunia vel aliud temporale intervenit. *c. super hoc. 5. de Renuntiat.* adeo ut etiam illud pactum reprobetur, ex quo aliquis vult resignare suum beneficium in favorem alterius, si vicissim ab eo recipiat expensas in obtinendo illo beneficio factas. *cap. cum pridem 4. & ibi DD. de Pactis. Suarez de Simonia. c. 5. n. 24.* Potest tamen Episcopus & multo magis summus Pontifex Clerico propter aegritudinem aut aliam inhabilitatem resignare beneficium, vel in lite beneficii ob bonum pacis cessare pro sustentatione ejus aliquam pensionem de proventibus beneficii resignati constituere. *cap. nisi essent 21. de Præbendis.*

Quaeritur XI. An si beneficia permutanda sint inaequalium reddituum, liceat pacifice, ut ei, qui minus beneficium accipit, pecuni-

aria compensatio fiat? *q.* Id non posse fieri ex pacto partium, quia pecunia intelligeretur dari pro illo titulo seu jure spirituali ampliores redditus percipiendi; posset tamen emptor causam sustentationis, si minus beneficium ad eam sufficiens non sit, aliam pensionem à pinguiori beneficio separare, secundum ea, quae mox praemisimus. Non obstat difficultis textus in *c. ad questiones. 6. de Rebus permut.* ubi Pontifex admittit talem pensionem pecuniariam: quia communior est interpretatio, quod hic textus procedat tantum in casu, de quo loquitur: si videlicet duo Monasteria inter se permutent possessiones Parochiarum sibi incorporatarum, quae possessiones reputantur inter alia temporalia Monasteriorum bona. Secus autem est, si duo Clerici permutent beneficia, quae permutatio aliter fieri non potest, quam quoad titulum beneficii, cum possessiones & praedia beneficii non sint in dominio temporali Clerici.

Quaeritur Ultimo: An in lite beneficii possit fieri transactio sine simonia, ut v. g. adversarius accepta pecunia à lite desistat?

q. Negative per textus apertos in *c. constitutus. 4. & c. super eo. 7. de Transact.* Sed quid si aliquis dicat, se offerre pecuniam adversario non pro beneficio litigioso, sed ne vexetur in iudicio, sive, ut vulgo loquuntur DD. ad vexam litis redimendam. *q.* Esse distinguendum, an offerens pecuniam habeat jus in re, & beneficium de facto obtentum & possessum, vel tantum habeat jus ad rem, sicut praesentatus ante institutionem vel electus ante confirmationem. Priori casu admittitur tale pactum, dummodo non constet, permutationem adversarii esse manifeste injustam. Altero autem casu reprobatur, quia per pecuniam sterneretur via ad beneficium pacifice acquirendum, arg. *cap. Mattheus. 23. hoc tit.*

Ddd ddd

§. V.

S. V.
De Pœnis Simonia.

33. *Quid sit simonia confidentialis?*
 34. *Simonia mentalis non habet poenam in foro externo.*
 35. *Simonia Conventionalis non habet poenam ipso jure, etsi ab una parte completa sit; excepta confidentiali Simonia.*
 36. *Simonia realis habet poenam ipso jure annexas tribus casibus, in ingressu religionis, SS. Ordini- bus, & beneficiis Ecclesiasticis.*
 37. *Pœna singulares simonia confidentialis.*
 38. *In contractu simoniaco pretium a Judice Ecclesiastico applicari debet Ecclesie, vel pia causa.*
92. Circa pœnas *simoniae* repetenda est illa distinctio, quam superius in expositione definitionis tradidi, quod scilicet alia sit *simonia mentalis*, alia *conventionalis*, alia *realis*. Adde hic quartam speciem, quod alia sit *simonia confidentialis*, hæc autem committitur ab illis, qui beneficium Ecclesiasticum simplex aut curatum, regulare aut facultare alicui procurant eligendo, presentando, instituendo, confirmando, vel resignando cum certa confidentialia, id est, expresso vel tacito pacto, ut is, cui procuratur, elapso aliquo tempore ipsum cedenti, procuranti, vel conferenti, aut alteri certæ personæ &c. (v. gr. collatoris cognato, qui propter aetatem beneficii tunc temporis incapax est) resignet, vel pensionem aut fructus ex ea praestet.
93. Porro *simonia mentalis* in foro externo nullam poenam habet, sed cum peccatum internum sit, in solo animo consistens, sufficit per poenitentiam fori interni illud expiare. *cap. ult. h. tit.* cogitationis enim poenam in foro externo nemo patitur. *c. cogitationis. de Poenitentia dist. 1.* neque Ecclesia iudicet de internis quoad pœnas inferendas, nisi in aliquem actum externum prodierint.
94. De *simonia conventionali* etiam satis conveniunt DD. quod non habeat poenam, quæ

ipso jure inferatur, possit tamen a Iudice Ecclesiastico arbitrarie poni, quia Canon dicantes pœnas simoniacas, non de conventionione, sed actuali datione & acceptatione aliave reali exactione loquuntur. Inimò paucorum est sententia, ad incurrendam pœnam juris non sufficere, si contractus simonicus ab una tantum parte completus sit (excepta *simonia confidentiali*) sed requiratur utrinque una pars dederit temporale, altera spirituale. *Cov. in relecti. regule pœnitentium. p. 2. §. 3. n. 7.* & *Less. de jure. lib. 2. c. 35. dub. 27.*

Realis *Simonia* in triplici tantum modo habet pœnas ipso jure inflictas. *Primo* commissa sit in ingressu in Religionem a precedenti §. 9. *dictum*. Etque hoc poena excommunicationis summo Pontifici servata, dantibus & recipientibus impunita, & suspensio Conventus ab officio, inhabilitas professi ad manendum in alio nasterio, *extravag. 1. h. tit. pœna contra Less. d. l. dub. 23. hanc extravag. non esse receptam*, ut tales pœna ipso jure auferantur.

Secundo *simonia* commissa in subleptione & collatione ordinum patitur poena excommunicationis summo Pontifici servata & suspensio ab exercitio poenitentiarum respectu ordinantis, & ab excommunicationum respectu ordinati, sicut in *Statutis V. contra male promotos* habetur.

Tertio *simonia* commissa in addeceptione collatione beneficii Ecclesiastici, poena excommunicationem reservatam (nisi collationem, provisionem vel electionem quidem, ut neque per alium collationem electionem promoveri possit ad illud beneficium is, qui id prius simonice obtinuit nisi ipso ignorante, & multo magis poenam protelante ab aliis, & fortassis in eadem ejus *simonia* commissa sit. *c. factus* non

h. t. c. penult. de Elect. extravag. 2. h. t.

Simoniae confidentialis poenas statuit Pius IV. in Bulla, *Romanum Pontificem*: & Pius V. in Bulla, *Intolerabilis* &c. ut annullata tali simoniacâ collatione & reservato illo beneficio sedi Apostolicæ, Episcopi & superiores committentes hanc simoniam, interdictionem ingressus in Ecclesiam, inferiores autem excommunicationem reservatam incurrant, & præterea ille, qui beneficium simoniacè accepit, non tantum inhabilis fiat ad idem beneficium postea obtinendum, sed etiam omnibus beneficiis prius obtentis privetur, quod tamen DD. non de privatione ipso iure, sed per sententiam iudicis intelligunt cum *Leif. d. c. 35. dubio 26.* Istud quoque adnotandum est, quod ad incurrendas poenas simoniae *confidentialis* non requiratur, ut contractus ex utraque parte sit impletus, quia refertur ad diversa tempora, unde sufficit, si Episcopus hoc pacto beneficium contulerit, & alter acceptarit, ut v. g. postquam questum resignetur consanguineo Episcopi, quavis illa resignatio necesse non interveniat.

Sciendum postremo, quamvis alias de iure civili in contractu turpi, si tam dans, quam accipiens turpiter seu contra bonos mores egerit, melior dicatur conditio possidentis. *Ubi. Cod. de Conditione ob turpē causam.* tamen in contractu simoniaco rectè per sententiam iudicis imperari posse, ut pretium Ecclesiæ injuriatè vel pauperibus, aut alijs pro causis restituatur. *c. audirimus h. t. qua de re videri poterit Cov. cit. loco s. 2. tit. 4.*

TITULUS IV.
Ne Prælati vices suas vel Ecclesias sub annuo censu concedant.

SUMMARIA.
1. Ratio prohibitionis hujus Tit.

2. Poena contra venientibus statuta.

FX hoc titulo confirmatur, quod in superiori tradidimus, videlicet jurisdictionem Ecclesiasticam esse materiam Simoniae, unde hic prohibentur Episcopi, alique Prælati, ne vices suas, id est, suam jurisdictionem, vel etiam quodcumque aliud Ecclesiasticum officium, ut Vicariatum, Archipresbyteratum, Decanatum, &c. alijs vendant pro temporali pretio, vel concedant sub tali onere, ut ipsis annua pensio solvatur. Rationem etiam convenientiæ addit Barb. *in c. 2. h. t. n. 2.* ne illi, qui sua officia pecuniâ acquisiverunt, gravent homines poenis & exactionibus pecuniariis, aut alijs modis potius lucro proprio, quam spirituali fidelium comodo intendant. Quare magis congruit, ut Episcopus det suo Vicario & Officialibus sufficiens beneficium vel stipendium pro labore, quem habent in administratione officij, ut ita gratis & sine querela iustitiam subditis exhibeant. Poena hujus prohibitionis statuitur, ut officialis redimens officium pecuniâ privetur illo, & a Prælato potestas conferendi tale officium auferatur; quam tamen poenam non ipso iure, sed per sententiam iudicis infligi, latius colligitur, *ex c. 1. & 2. h. t.* ubi textus non dicit, privatus sit, sed privetur, scilicet per iudicem superiorem,

TITULUS V.
De Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.

SUMMARIA.
1. Quid nomine Magistri hic intelligatur?
2. Quales Magistri in Ecclesiis cathedralibus de iure, maxime Tridentini debeant constitui?
3. Magistri Theologiae etiam absentes gaudent fructibus suorum beneficiorum.
4. Et quid de altarum Facultatum Magistris?
5. Magistri Theologiae, si in sua Ecclesia doceant, habentur etiam praesentibus in Choro.
D d d d d 2 6. Clerici